

Aanpak: Bijzondere doelgroepen

De gemeente heeft de vragenlijst betreffende deze aanpak ingevuld en relevante documentatie toegestuurd. Een – beperktere – vragenlijst over deze aanpak is ingevuld door:

- Bureau Jeugdzorg Overijssel
- De Kern
- SWZ woningcorporatie

Deze netwerkpartners zijn aangedragen door de gemeente. Op basis van de ingevulde vragenlijsten en de aangeleverde informatie gezamenlijk heeft STJ de beoordeling gemaakt.

Beschrijving

Doel van de aanpak Bijzondere Doelgroepen is door samenwerking en afstemming te komen tot een gestructureerde en continue aanpak van de doelgroep multiprobleem-huishoudens om daarmee de overlast structureel terug te dringen dan wel op een acceptabel niveau te brengen. Deze aanpak geldt eveneens voor multiprobleem-huishoudens die op basis van huurschulden uit huis dreigen te worden gezet. Binnen een termijn van maximaal twee jaar moeten klachten over overlast c.q. de schuldenproblematiek sterk verminderd of zelfs geheel verdwenen zijn.

Een gezin wordt aangemeld bij de regiegroep bijzondere huishoudens van de gemeente Zwolle. Vervolgens gaat de voorzitter op huisbezoek bij de cliënt dan wel nodigt de voorzitter de cliënt uit op het Gemeentehuis. Wanneer de cliënt instemt met bemiddeling van de Regiegroep dan volgt er op korte termijn een eerste gesprek met allen die betrokken zijn bij het gezin. Vervolgens worden er afspraken gemaakt wie wat doet en wanneer, de cliënt tekent hier ook voor.

De coördinator nodigt zorgpartijen uit, er wordt een begeleidingsovereenkomst voor voorwaardelijke hulpverlening afgesloten en het huishouden wordt gedurende tenminste één jaar begeleid. Meerdere betrokken disciplines werken samen, en leggen deskundigheid naast elkaar.

80 gezinnen krijgen op dit moment zorg en ondersteuning vanuit de aanpak Bijzondere doelgroepen.

Bevindingen toezichtonderzoek

Samenwerkend Toezicht Jeugd heeft 'Bijzondere doelgroepen' getoetst aan de hand van vijf thema's voor verantwoorde zorg en ondersteuning voor gezinnen met een geringe sociale redzaamheid. De vijf thema's zijn:

- **Toeleiding:** gezinnen zijn in beeld en worden bereikt met de aanpak
- **Gezin centraal:** de aanpak stelt het gezin en zijn sociale netwerk centraal
- **De aanpak:** de aanpak is planmatig, samenhangend en vasthoudend en de regisseur is toegerust
- **Samenwerking:** er moet goede samenwerking zijn tussen de instanties die bij een gezin betrokken zijn
- **Continu:** indien nodig moeten zorg en ondersteuning langdurig kunnen worden ingezet, in wisselende aard en intensiteit

Deze thema's zijn verder uitgewerkt in criteria en bijbehorende indicatoren. De onderstaande tabel bevat de bevindingen van STJ per indicator uit het toetsingskader, waarmee STJ beoordeelt of op beleidsniveau de zorg en ondersteuning aan gezinnen met geringe sociale redzaamheid op toereikende wijze is vormgegeven. Per indicator wordt aangegeven of de zorg en ondersteuning vanuit de aanpak daaraan voldoet (✓) dan wel of er een verbeterpunt is (✗).

Toeleiding		
Criteria	Indicatoren	Bevindingen
GGSR zijn in beeld	Alle netwerkpartners hanteren dezelfde omschrijving van GGSR	✗ De gemeente en de netwerkpartners hanteren afwijkende omschrijvingen van de doelgroep voor de aanpak Bijzondere doelgroepen.
	De gemeente heeft zicht op de populatie GGSR	✗ De gemeente heeft geen beeld van de omvang van de doelgroep. Wel is bekend in welke wijken de problematiek bestaat.
De aanpak bereikt alle gezinnen waarvoor dit nodig is	De netwerkpartners weten waar gezinnen voor de aanpak kunnen worden aangemeld	✓ Gezinnen kunnen rechtstreeks worden aangemeld bij het team Bijzondere doelgroepen (de regiegroep probleemhuishoudens).
	Netwerkpartners en alle relevante partijen melden GGSR aan voor de aanpak	✓ Voor deze aanpak melden vooral woningbouwcorporaties gezinnen aan, maar er wordt ook door anderen aangemeld (bijvoorbeeld maatschappelijk werk, politie).

Gezin centraal		
Criteria	Indicatoren	Bevindingen
De aanpak stelt het gezin en zijn sociale netwerk centraal	Binnen de aanpak wordt de eigen kracht van het gezin ondersteund en benut Binnen de aanpak wordt het sociale netwerk van het gezin benut	✓ Over de inzet van eigen kracht is niets beschreven. De gemeente geeft aan dat in de aanpak de eigen kracht van het gezin wordt ondersteund en benut. Voorbeeld daarvan is dat de cliënt zelf meespreekt in de regiegroep. Dit geldt eveneens voor de inzet van het sociale netwerk.
	Binnen de aanpak is de behoefte van het gezin uitgangspunt bij het bepalen wat nodig is	Binnen de aanpak is niet per definitie de behoefte van het gezin het uitgangspunt. De gemeente zegt hierover: Een aanmelding voor de regiegroep is vaak vanwege overlast of veel complexe (financiële) problemen. De aanmelding is in die zin dan ook niet vrijwillig. Hulpverlening vanuit een regiegroep vindt in die zin in een gedwongen kader plaats. Niet meewerken betekent soms een ontruiming of kan leiden tot bijvoorbeeld het uit huis plaatsen van kinderen. Gesteld kan worden dat de eigen behoeften en wensen een gepasseerd station zijn.

Vervolg bevindingen toezichtonderzoek

Aanpak		
Criteria	Indicatoren	Bevindingen
Planmatig	De gemeente heeft beleid voor de groep GGSR De gemeente zorgt voor een gezamenlijke visie op de aanpak voor GGSR De netwerkpartners hebben gezamenlijke doelen geformuleerd ten aanzien van de aanpak van GGSR	<p>✓ De gemeente heeft haar beleid voor het sociale domein en het jeugddomein vastgelegd in de nota's 'Werken vanuit vertrouwen. Visie sociaal domein' en 'De toekomst van Zwolle. Samenwerken aan verbeteringen voor de jeugd'.</p> <p>✓ In bovengenoemde beleidsdocumenten is aandacht voor de aanpak van GGSR en heeft de gemeente samen met netwerkpartners ook voor deze doelgroep een visie geformuleerd voor de aanpak van de problematiek van deze gezinnen.</p> <p>✓ De doelen van de gemeente zijn het voorkomen van huisuitzettingen, het terugdringen van de overlast, aanpassing van het woongedrag, het voorkomen van oplopende schuldenproblematiek. De doelen van de netwerkpartners komen overeen, met uitzondering van één netwerkpartner.</p>
	De resultaten van de aanpak worden bijgehouden De netwerkpartners evalueren de resultaten van de aanpak De gemeente evalueert de resultaten van de aanpak Op basis van de evaluatie wordt het beleid gecontinueerd dan wel bijgesteld	<p>✓ De resultaten van de aanpak worden bijgehouden.</p> <p>✗ Er is geen evaluatie van het team Bijzondere doelgroepen. In 2011 is een adviesrapport gemaakt over het team, waarin is terug te lezen hoe de aanpak functioneert. Dit is echter niet hetzelfde als een evaluatie op regelmatige basis.</p> <p>✗ De gemeente geeft aan dat op basis van evaluaties nieuwe doelen worden opgesteld voor het volgende jaar, maar de netwerkpartners zijn hier niet van op de hoogte.</p>
Een toegeruste regisseur	In de aanpak is er één centrale persoon voor het gezin die de intensieve zorg en ondersteuning aan het gezin op elkaar afstemt (de regisseur)	✓ De gemeente en twee van de drie netwerkpartners geven aan dat er sprake is van één regisseur per gezin.
	De doorzettingsmacht voor de regisseur is geregeld	✗ De doorzettingsmacht voor de regisseur is niet geregeld.
	De regisseur is voldoende toegerust om zijn functie uit te oefenen	✓ Er zijn selectiecriteria voor de regisseur. Er is geen maximale caseload afgesproken.
Samenhangend	Uitgangspunt bij de aanpak is dat de netwerkpartners werken met en gezamenlijk plan per gezin	✓ Gemeente en netwerkpartners geven aan dat gewerkt wordt met een gezamenlijk plan per gezin.
	Uitgangspunt bij de aanpak is dat deze betrekking heeft op de problemen van alle gezinsleden en op alle leefgebieden	✓ De aanpak heeft betrekking op de problemen van alle gezinsleden en op alle leefgebieden.

Vervolg bevindingen toezichtonderzoek

Aanpak		
Criteria	Indicatoren	Bevindingen
Vasthoudend	Uitgangspunt bij de aanpak is dat outreachend wordt gewerkt	<p>✓ Binnen de aanpak wordt outreachend gewerkt.</p> <p>LET OP: Niet alle netwerkpartners hebben goed voor ogen wat met 'outreachend werken' wordt bedoeld. Twee netwerkpartners hebben geen duidelijk antwoord gegeven op de vraag hierover.</p>
	Uitgangspunt bij de aanpak is dat het gezin niet wordt losgelaten	<p>✗ Twee van de drie netwerkpartners geven aan dat er geen dwang- en drangmogelijkheden zijn binnen de aanpak. De gemeente geeft aan dat de aanpak eindigt als het gezin niet meer wil meewerken en er geen dwang- en drangmogelijkheden zijn. Ook dan worden gezinnen wel in beeld gehouden. Als er wel dwang- en drangmogelijkheden zijn worden deze volgens de gemeente ingezet.</p>

Samenwerking		
Criteria	Indicatoren	Bevindingen
Coördinatie	De gemeente voert regie op de aanpak voor GGSR	<p>✓ De gemeente voert regie op de aanpak voor GGSR.</p>
	Bij stagnatie van de intensieve zorg en ondersteuning op casusniveau zijn opschalingsmogelijkheden geregeld	<p>✓ Opschalingsmogelijkheden zijn geregeld binnen de lijn en indien nodig binnen de lokale driehoek (burgemeester, politie, officier van justitie).</p>
Benodigde partijen werken mee aan de aanpak	Alle partijen die relevant zijn, zijn verbonden aan de aanpak	<p>✗ De gemeente noemt een groot aantal relevante netwerkpartners, maar het onderwijs ontbreekt. Twee van de drie netwerkpartners noemen het onderwijs wel.</p> <p>In algemene zin is er variëteit in de genoemde partijen. Gemeente en netwerkpartners noemen allemaal ten minste: Schuldhulpverlening, Maatschappelijk werk, Politie, Woningbouworganisaties, Sociale zaken gemeente.</p>
	Er zijn samenwerkingsafspraken gemaakt over de aanpak	<p>✓ Gemeente en netwerkpartners geven aan dat er samenwerkingsafspraken zijn voor het team Bijzondere doelgroepen. De samenwerkingsafspraken zijn niet toegestuurd.</p>
	De netwerkpartners geven hun medewerkers de bevoegdheid om beslissingen te nemen over de intensieve zorg en ondersteuning voor de gezinnen	<p>✓ Gemeente en netwerkpartners geven alle aan dat de medewerkers de bevoegdheid hebben om beslissingen te nemen over de zorg en ondersteuning voor de gezinnen.</p>
Toereikende informatie	Netwerkpartners hebben afspraken gemaakt over het actief delen van informatie	<p>✓ Gemeente en netwerkpartners geven aan dat er afspraken zijn gemaakt over het actief delen van informatie binnen het team Bijzondere doelgroepen. In de praktijk zijn er ook geen problemen in het delen van informatie, al geeft één netwerkpartner aan dat partijen soms toch een beroep op privacy van hun cliënten doen.</p>

Vervolg bevindingen toezichtonderzoek

Continu		
Criteria	Indicatoren	Bevindingen
De duur van de aanpak is toereikend	De afspraak is dat de intensieve zorg en ondersteuning doorlopen totdat de problemen zijn opgelost of beheersbaar zijn	✓ De aanpak kan jaren duren volgens de gemeente, omdat de problemen cyclisch zijn en dus opnieuw de kop opsteken.
De aanpak is flexibel	Netwerkpartners zorgen voor beschikbaarheid van zorg en ondersteuning voor de gezinnen binnen de aanpak	✗ Er zijn volgens de gemeente geen afspraken gemaakt om te voorkomen dat gezinnen moeten wachten op zorg en ondersteuning. Twee van de drie netwerkpartners geven overigens aan dat die afspraken er wel zijn.
De aanpak krijgt indien nodig een vervolg	Netwerkpartners hebben de afspraak gemaakt dat de intensieve zorg en ondersteuning indien nodig een vervolg kunnen krijgen	✓ Gemeente en netwerkpartners geven alle aan dat nazorg is geregeld. Als de regiegroep stopt, blijft de hulpverlening betrokken bij het gezin. De regiegroep stopt als de situatie beheersbaar is en partijen elkaar weten te vinden.